

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษานี้ เป็นการศึกษาชุมชนลักษณะเมืองขนาดเล็ก ซึ่งเป็นศูนย์กลางการปกครองของจังหวัด โดยพิจารณาถึงลักษณะของชุมชนองค์ประกอบต่างๆ ของชุมชน ประกอบกับการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ที่ดินราชพัสดุภายในเมืองดังกล่าว เนื่องจากยังไม่มีทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรง จึงจำเป็นที่จะต้องหาเกณฑ์มาตรฐานต่างๆ มาเพื่อเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา โดยคำนึงถึงแนวนโยบาย และแนวทางในการจัดการ เพื่อเป็นแนวทางในการมีศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

- การบริหารงานที่ราชพัสดุ
- มาตรฐานการขอใช้ที่ราชพัสดุ
- หลักเกณฑ์ในการจัดที่ดินเพื่อจัดวางผังแม่บทศูนย์ราชการส่วนภูมิภาค
- รายการมาตรฐานที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมของการเคหะแห่งชาติ
- บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบและขอบข่ายการบริการของสถานบริการสาธารณสุข แต่ละประเภทในส่วภูมิภาค
- มาตรฐานการศึกษาในการจัดตั้งโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา

ทั้งนี้ โดยใช้แนวนโยบายและเกณฑ์มาตรฐานเหล่านี้ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาถึงลักษณะของเมือง ว่าควรมีองค์ประกอบอะไรบ้างและที่มีอยู่แล้วปัจจุบันพอเพียงหรือไม่ ตลอดจนการใช้ที่ดินราชพัสดุซึ่งเป็นของราชการที่มีเกณฑ์มาตรฐานในการขอใช้โดยเฉพาะเช่นกันและความเหมาะสมในการใช้ที่ดินดังกล่าว

การบริหารงานที่ราชพัสดุ

ที่ราชพัสดุในประเทศไทย มีเนื้อที่ประมาณ 12.25 ล้านไร่ หรือ 3.82 % ของเนื้อที่ประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อใช้ประโยชน์ในราชการหรือสงวนไว้ใช้ในราชการ การดูแลรักษาที่ราชพัสดุ แต่เดิมมาเป็นหน้าที่ของหน่วยงานอื่นๆ ที่ใช้ประโยชน์ ไม่มีกฎระเบียบในการดูแลรักษาที่แน่นอน จนในปี พ.ศ. 2518 ได้มีการตราพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุขึ้น เพื่อกำหนดแนวทางในการดูแลรักษา ขึ้นทะเบียนให้เป็นหมวดหมู่ กำหนดอำนาจหน้าที่ ในการดูแลรักษา โดยมอบหมายให้ กระทรวงการคลัง เป็นผู้รับผิดชอบดูแลรักษา และกรมธนารักษ์ เป็นผู้รับมอบอำนาจหน้าที่ในการจัดการดูแลขึ้นทะเบียน และควบคุมการใช้ที่ราชพัสดุ

ที่ราชพัสดุ ตามมาตรา 4 แห่ง พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518 หมายความว่า "อสังหาริมทรัพย์ อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกชนิด เว้นแต่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ดังต่อไปนี้

1. ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืน และทอดทิ้ง หรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน
2. อสังหาริมทรัพย์สำหรับพลเมืองใช้ หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ของพลเมืองใช้ร่วมกันเป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ

ส่วนอสังหาริมทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลและขององค์การปกครองท้องถิ่นไม่ถือว่าเป็นที่ราชพัสดุ ซึ่งอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวนี้ แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. อสังหาริมทรัพย์ที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ซึ่งใช้หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ เช่น ป้อม สำนักราชการบ้านเมือง ที่ดินซึ่งมีพระบรม

ราชโองการหรือประกาศสงวนหวงห้ามสมัยสมบูรณาญาสิทธิราช หรือมีกฎหมายหรือประกาศตามกฎหมายสงวนหวงห้ามไว้ใช้ในราชการ เป็นต้น

2. อสังหาริมทรัพย์ที่เป็นทรัพย์สินของแผ่นดินธรรมดาซึ่งไม่ได้ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน

หรือแบ่งตามประเภทการใช้ที่ดินได้ ดังนี้

- ที่ราชพัสดุใช้ในราชการ
- ที่ราชพัสดุสงวนไว้ใช้ราชการ
- ที่ราชพัสดุจัดให้เช่า
- ที่ราชพัสดุที่เป็นที่ว่าง

การบริหารที่ราชพัสดุ เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อใช้ประโยชน์ ในทางราชการ ดำเนินการโดย กรมธนารักษ์ ซึ่งเป็นผู้รับมอบอำนาจจากกระทรวงการคลังผู้ถือกรรมสิทธิในที่ราชพัสดุทั้งหมด ภายใต้มติความเห็นชอบจากคณะกรรมการที่ราชพัสดุ อันมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวง (พ.ศ. 2519) ออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518 เกี่ยวกับการกำกับนโยบาย และวิธีการในการปกครอง ดูแลรักษา จัดให้ใช้ และจัดหาประโยชน์ในที่ราชพัสดุ และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขและป้องกันปัญหาอันอาจเกิดขึ้น โดยแบ่งนโยบายด้านการบริหารที่ราชพัสดุดออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. นโยบายเกี่ยวกับการปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ คือ ต้องการให้ที่ราชพัสดุทุกแปลงมีหลักฐานทางทะเบียนที่สมบูรณ์ มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ และมีขอบเขตที่ดินที่แน่นอนเพื่อป้องกันปัญหาการบุกรุกและโต้แย้งกรรมสิทธิ์ในที่ราชพัสดุ อีกทั้งเป็นการรักษาทรัพย์สินของรัฐให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่และเหมาะสม

2. นโยบายเกี่ยวกับการใช้ที่ราชพัสดุ ซึ่งแยกประเภทการใช้ ออกได้เป็น ใช้ในราชการทั่วไป ใช้ในราชการทหาร สงวนไว้ใช้ในราชการ และจัดให้เช่า การใช้แต่ละประเภทจะอยู่ภายใต้หลักการเดียวกันคือ ให้ใช้ที่ดินราชพัสดุอย่างประหยัดและคุ้มค่า โดยมีการจัดทำแผนงานและแนวทางการใช้ที่ดินในระดับมหภาค และจุลภาคในขอบเขตจังหวัด อำเภอ และท้องถิ่นด้วย

3. นโยบายเกี่ยวกับการจัดหาประโยชน์ในเชิงธุรกิจ คือ การนำที่ดินราชพัสดุมาจัดหาประโยชน์ในเชิงธุรกิจให้เหมาะสมกับสภาพทำเลของที่ดิน ให้คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่รัฐ โดยไม่คำนึงรายได้เพียงอย่างเดียว แต่ให้คำนึงประโยชน์ทางสังคม สิ่งแวดล้อม และคุณค่าทางเศรษฐกิจควบคู่กันไป

เพื่อให้การบริหารที่ราชพัสดุเป็นไปตามนโยบายที่วางไว้ทุกประการ จึงจำเป็นต้องทำแผนการใช้ การจำแนกประเภทที่ดิน จำแนกประเภทผู้ใช้ มาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาการบุกรุก การทำโครงการรองรับโดยรวมของชาติ และในส่วนแต่ละพื้นที่ในหลายรูปแบบอย่างคล่องตัว เพราะแนวทางการแก้ไขต้องดูภูมิหลัง ขอบเขตของปัญหา และมีวิธีการที่เหมาะสมในแต่ละจุดอย่างครบถ้วน เพื่อให้การบริหารที่ราชพัสดุมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มาตรฐานการขอใช้ที่ราชพัสดุ

ตามหนังสือกระทรวงการคลังที่ กค.0405/ว.18401 ลงวันที่ 26 พฤษภาคม 2524 เรื่องมาตรฐานการขอใช้ที่ราชพัสดุ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การขอใช้ที่ราชพัสดุไว้เป็นมาตรฐานดังต่อไปนี้

1. บ้านพักข้าราชการ

- 1.1 ระดับ 1 - 4 ให้ใช้ที่ราชพัสดุได้ไม่เกิน 50 ตารางวา
- 1.2 ระดับ 5 - 6 ให้ใช้ที่ราชพัสดุได้ไม่เกิน 100 ตารางวา
- 1.3 ระดับ 7 - 8 ให้ใช้ที่ราชพัสดุได้ไม่เกิน 150 ตารางวา
- 1.4 ระดับ 9 - 10 ให้ใช้ที่ราชพัสดุได้ไม่เกิน 200 ตารางวา

2. สำนักงานราชการ ให้ใช้ที่ราชพัสดุได้ไม่เกิน 1 ไร่ หากส่วนราชการใดมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ที่ราชพัสดุเกินกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้นี้ ก็ให้ชี้แจงเหตุผลความจำเป็นพร้อมกับจัดทำแผนผังแสดงโครงการที่จะใช้ประโยชน์ส่งไปให้กรมธนารักษ์ประกอบการพิจารณาเป็นราย ๆ ไป

3. โรงเรียน ให้ใช้ที่ราชพัสดุได้ตามรายละเอียดตามตารางที่ 2.1

ในส่วนของโรงพยาบาลตามหนังสือของสำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุขที่ สส 0217/ส.2/12489 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2524 เรื่องขอใช้ที่ราชพัสดุ ได้กำหนดมาตรฐานที่ดินที่จะสร้างโรงพยาบาลดังนี้

1. โรงพยาบาลขนาด 10 เตียง ควรจะใช้ที่ดินขนาดไม่ต่ำกว่า 10 ไร่
2. โรงพยาบาลขนาด 30 เตียง ควรจะใช้ที่ดินขนาดไม่ต่ำกว่า 15 ไร่
3. โรงพยาบาลขนาด 60 เตียง ควรจะใช้ที่ดินขนาดไม่ต่ำกว่า 25 ไร่

และการปรับปรุงโรงพยาบาลให้มีจำนวนเตียงมากขึ้นในอนาคต ควรจะจัดสร้าง

ในบริเวณเดิม

ตารางที่ 2.1 มาตรฐานการขอใช้ที่ราชพัสดุ

กรม	รายละเอียด	จำนวนเนื้อที่ ไม่เกิน (ไร่ - งาน - วา)	หมายเหตุ
กรม อาชีวศึกษา	สถานศึกษาประเภทเทคนิคและอื่นๆ สถานศึกษาประเภทเกษตรกรรม	100-0-00	ก่อสร้างอาคารเรียน โรงฝึกงาน บ้านพัก และอื่น ก่อสร้างอาคารเรียน โรงฝึกงาน บ้านพัก และอื่น
กรมการศึกษา นอกโรงเรียน	ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด -ตั้งอยู่ในตัวเมือง -ตั้งอยู่ชานเมือง ห้องสมุดประชาชน -ขนาดเล็ก -ขนาดกลาง -ขนาดใหญ่	100-0-00 6-0-00 15-0-00 0-0-50 0-0-75 0-1-00	ประกอบด้วยอาคารต่างๆ ประกอบด้วยอาคารต่างๆ ประกอบด้วยห้องอ่านหนังสือ ห้องทำงาน ห้องเก็บของ ห้องน้ำ ห้องสำหรับเด็ก
กรมสามัญ ศึกษา	โรงเรียนมัธยมศึกษา -ขนาดเล็ก -ขนาดกลาง -ขนาดใหญ่ โรงเรียนการศึกษาลงเคราะห์	35-0-00 50-0-00 60-0-00 200-0-00	มีจำนวนชั้นเรียน 36 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 1000 มีจำนวนชั้นเรียน 60 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 2000 มีจำนวนชั้นเรียน 72 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 3000 ส่วนใหญ่เน้นด้านการเกษตร
กรมพลศึกษา	วิทยาลัยพลศึกษา	150-0-00	ก่อสร้างอาคารและสนามกีฬา
กรมศิลปากร	วิทยาลัยนาฏศิลป์	50-0-00	ก่อสร้างอาคารเรียน อาคารดนตรี หอประชุม บ้านพัก
กรมการฝึกหัด ครู	วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค วิทยาลัยครูส่วนกลาง(ไม่มีเนื้อที่เกษตรกรรม) วิทยาลัยครูส่วนกลาง(มีเนื้อที่เกษตรกรรม)	500-0-00 100-0-00 200-0-00	
วิทยาลัย เทคโนโลยีและ อาชีวศึกษา	วิทยาเขตเกษตร วิทยาเขตเทคนิคและวิทยาเขตพาณิชย์การ วิทยาเขตคนกรรม	1000-0-00 100-0-00 80-0-00	ก่อสร้างอาคารต่างๆ ถนน สนามหญ้า สนามกีฬา บ้านพักครู ฯลฯ

ที่มา : กองที่ราชพัสดุ กรมธนารักษ์

หลักเกณฑ์ในการจัดที่ดินเพื่อจัดวางผังแม่บทศูนย์ราชการส่วนภูมิภาค

สภาพปัญหา

การจัดวางผังแม่บทศูนย์ราชการส่วนภูมิภาคในแต่ละระดับจะเป็นไปตามหลักการและแนวทางที่วางไว้ได้ ปัญหาสำคัญและเร่งด่วนที่จะต้องทำคือ จัดหาที่ดินที่เหมาะสมโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ เนื่องจากในปัจจุบันราคาที่ดินได้เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมทั้งที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติ ที่ราชพัสดุหรือที่ว่างเปล่าที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ของส่วนราชการต่างๆ นับวันจะหาได้ยากขึ้นด้วย ซึ่งเป็นปัญหาพื้นฐานที่ทำให้การวางผังแม่บทศูนย์ราชการฯ ในทุกระดับไม่สำเร็จ เพราะหาที่ดินเพื่อการดังกล่าวไม่ได้ และถึงแม้จะหาที่ดินได้ แต่สิ่งที่จะต้องพิจารณาให้รอบคอบคือความเหมาะสมของที่ดินสำหรับเป็นศูนย์ราชการในด้านต่างๆ เช่น ทำเลที่ตั้งของที่ดินขนาดของเนื้อหาเป็นต้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดหาที่ดิน เพื่อการนี้ให้เหมาะสมกันแต่ละพื้นที่อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดหาที่ดินสำหรับการย้าย หรือจัดวางผังแม่บทศูนย์ราชการขึ้นใหม่
2. เพื่อเป็นแนวทางในกรณีจำเป็นต้องขยายที่ดินบริเวณศูนย์ราชการที่มีอยู่แล้ว

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดหาที่ดินเพื่อการวางผังแม่บทศูนย์ราชการระดับจังหวัด

การพิจารณาจัดหาที่ดินสำหรับจัดสร้างศูนย์ราชการระดับจังหวัดกรณีที่มีการสร้างศูนย์ใหม่หรือย้ายศูนย์และกรณีขยายพื้นที่ศูนย์ราชการระดับจังหวัดที่เดิม ตามวัตถุประสงค์ทั้ง 2 กรณีดังกล่าวข้างต้น ให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. กรณีที่มีโครงการย้ายหรือสร้างศูนย์ราชการใหม่ ไม่ว่าจะเป็นการย้ายศูนย์ราชการหลักที่มีไปสร้างศูนย์ราชการหลักแห่งใหม่ หรือในกรณีที่มีศูนย์ราชการหลักอยู่แล้ว แต่มีโครงการจะสร้างศูนย์ราชการรองเพิ่มขึ้นอีกควรมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกที่ดินที่จะนำมาใช้เป็นศูนย์ราชการหลักหรือศูนย์ราชการรองในระดับจังหวัดดังต่อไปนี้

1.1 สถานที่ตั้งของที่ดิน

1.1.1 ควรตั้งอยู่ในที่ตั้งซึ่งอำนวยความสะดวกแก่หน่วยราชการในการดำเนินการตามหน้าที่

1.1.2 ควรตั้งอยู่ในที่ตั้งที่ประชาชนเข้าถึงเพื่อติดต่อราชการได้สะดวก

1.1.3 ควรตั้งอยู่ในที่ตั้งซึ่งมีความเป็นไปได้สูงในการนำที่ดินมาใช้

1.1.4 ควรตั้งอยู่ในที่ตั้งซึ่งสามารถประหยัดงบประมาณ ในการก่อสร้าง การดำเนินการ และการบำรุงรักษา

1.1.5 ไม่ตั้งอยู่ในพื้นที่ซึ่ง ก่อให้เกิดผลกระทบที่สำคัญกว่าการใช้เป็นสถานที่ตั้งของศูนย์ราชการฯ เช่น เป็นพื้นที่ที่สงวนไว้เพื่อความมั่นคงของชาติ พื้นที่อนุรักษ์ หรือพื้นที่ใกล้เคียง เป็นต้น

1.1.6 ควรตั้งอยู่ในบริเวณที่สอดคล้องกับผังเมืองรวมและ ผังเมืองเฉพาะ ยกเว้นกรณีจำเป็นให้เสนอขออนุมัติเป็นกรณีๆ ไป

1.2 กรรมสิทธิ์ในที่ดินควรพิจารณาเลือกที่ดินของราชการ เช่น ที่ราชพัสดุ ร้างว่างเปล่า หรือที่สาธารณประโยชน์ หรือที่ดินรับบริจาคใช้เป็นที่ตั้งของศูนย์ราชการก่อน เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณ โดยตรวจสอบความเหมาะสมและคัดเลือกตามลำดับดังนี้

1.2.1 ที่ราชพัสดุ

1.2.2 ที่บริจาค

1.2.3 ที่ดินร้างว่างเปล่า

1.2.4 ที่ดินสาธารณประโยชน์

1.2.5 ที่ป่าสงวนแห่งชาติ

1.2.6 ที่ดินที่ต้องซื้อ

1.3 ขนาดแปลงที่ดินจะต้องเป็นแปลงที่ดินที่ติดต่อกันขนาดใหญ่พอสมควรเพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มของสถานที่ราชการ ซึ่งแบ่งออกเป็น

1.3.1 ศูนย์ราชการหลัก ขนาดที่ดินไม่ควรต่ำกว่า 40 ไร่

1.3.2 ศูนย์ราชการรอง ขนาดที่ดินไม่ควรต่ำกว่า 20 ไร่

1.4 ความพร้อมด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ พื้นที่ซึ่งมีความพร้อมในด้านดังกล่าวนี้อยู่แล้ว ย่อมมีศักยภาพสำหรับการนำมาใช้เป็นที่ตั้งของศูนย์ราชการ ความพร้อมนี้อาจพิจารณาถึงความพร้อมในอนาคต เช่น อยู่ในแผนหรือโครงการที่จะดำเนินการ

1.5 ความเหมาะสมของที่ตั้งตามข้อ 1.1 และ ขนาดของแปลงที่ดินตามข้อ 1.3 กับข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.5.1 ในกรณีที่มีโครงการจะย้ายศูนย์ราชการหลัก ที่มีอยู่ในปัจจุบันไปสร้างศูนย์ราชการหลักแห่งใหม่ ศูนย์ราชการหลักของจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัดควรมีสนามขนาดใหญ่หน้าอาคารศาลากลางจังหวัด อย่างน้อยประมาณ 5 ไร่ เพื่อให้ประโยชน์ในกิจกรรมเอนกประสงค์ส่วนรวมของจังหวัด และเพื่อความสง่างามให้กับบริเวณศูนย์ราชการ

1.5.2 การกำหนดบริเวณการใช้ประโยชน์ที่ดินในศูนย์ราชการให้ชัดเจน ได้แก่

- บริเวณอาคารสำนักงาน
- บริเวณอาคารบริการ เช่น หอประชุม สถานที่ฝึกอบรม สัมมนา ศูนย์สารสนเทศ ศูนย์สื่อสาร โรงอาหาร โรงเก็บพัสดุ โรงซ่อมเครื่องยนต์ ฯลฯ
- บริเวณใช้สอยส่วนรวม เช่น เส้นทางสัญจรภายในบริเวณศูนย์ราชการ บริเวณจอดรถ ฯลฯ
- บริเวณที่อยู่อาศัย
- บริเวณนันทนาการ เช่น สนามกีฬา อาคารกีฬาในร่มสโมสร ฯลฯ
- บริเวณเปิดโล่งเพื่อใช้เป็นลานเอนกประสงค์ เช่น สนามขนาดใหญ่หน้าอาคารศาลากลางจังหวัด และบริเวณพื้นที่สีเขียว ฯลฯ
- บริเวณสำหรับการขยายโครงการในอนาคต

1.5.3 การกำหนด FLOOR AREA RATIO ที่เหมาะสมกับพื้นที่ และ การใช้สอยซึ่งขนาดของ F.A.R. ที่จะกำหนดในแต่ละพื้นที่จะขึ้นอยู่กับ

- นโยบายการใช้ที่ดินบริเวณนั้น
- สภาพแวดล้อมของศูนย์ราชการ
- ราคาที่ดิน

1.5.4 การกำหนดสัดส่วนของที่ว่างและสัดส่วนพื้นที่สีเขียวในศูนย์ราชการ

1.5.5 การกำหนดขนาดความสูงของอาคาร

1.5.6 การกำหนดระยะถอยร่นของอาคารจากถนนสายหลัก

1.6 กรณีขนาดที่ดินต่ำกว่าข้อกำหนดในข้อ 1.3

ถ้าขนาดแปลงที่ดินที่มีอยู่ต่ำกว่าข้อกำหนด แต่มีความจำเป็นต้องเลือกอันเนื่องมาจากไม่อาจหาที่ดินที่มีขนาดแปลงตามข้อกำหนดที่เหมาะสมกว่าได้และแปลงที่ดินที่มีขนาดต่ำกว่าข้อกำหนดดังกล่าวสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นส่วนใหญ่ให้เสนอขออนุมัติพร้อมเหตุผลเป็นกรณีๆ ไป

2. กรณีที่มีโครงการขยายศูนย์ราชการระดับจังหวัดที่มีอยู่เดิม ให้ยึดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการขยายและการกำหนดที่ดิน ดังนี้

2.1 ความเป็นไปได้ของการขยายศูนย์ ให้คำนึงถึง

2.1.1 ความจำเป็นที่ต้องขยาย

2.1.2 ผลประโยชน์ของการขยายศูนย์เมื่อเปรียบเทียบกับการย้ายศูนย์

2.1.3 มีที่ดินที่จะขยาย

2.2 ความเหมาะสมของที่ดินที่จะขยาย

2.2.1 กรณีที่เป็นศูนย์ราชการหลักต้องคำนึงถึงขนาดแปลงที่ดินและความสอดคล้องของสถานที่ตั้งของที่ดินที่จะขยายเพิ่มกับแปลงที่ดินที่เป็นศูนย์เดิมและมีความเหมาะสมในการรองรับหน่วยงานหลักที่ต้องเข้ามาอยู่ในศูนย์ได้ทั้งหมด หรือเป็นส่วนใหญ่

2.2.2 กรณีที่เป็นศูนย์ราชการรองต้องคำนึงถึงขนาดแปลงที่ดินและความสอดคล้องของสถานที่ตั้งของที่ดินที่จะขยายเพิ่มกับแปลงที่ดินที่เป็นที่ตั้งของศูนย์เดิม และ ความเหมาะสมในการรองรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใกล้เคียงได้

3. การพิจารณาจัดหาที่ดินเพื่อก่อสร้างหรือขยายศูนย์ราชการระดับจังหวัดตามหลักเกณฑ์ในข้อ 1 และ 2 ดังกล่าว ให้ใช้ "แนวทางการวางผังแม่บทศูนย์ราชการระดับจังหวัด" เป็นแนวประกอบการพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องด้วย

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดหาที่ดินเพื่อการวางผังแม่บทศูนย์ราชการระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ

ก. ศูนย์ราชการระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ

1. กรณีที่มีโครงการย้ายหรือสร้างศูนย์ราชการระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอใหม่การจัดหาที่ดินในกรณีนี้ให้คำนึงถึงหลักเกณฑ์ด้านต่างๆ ดังนี้

1.1 สถานที่ของที่ดิน

1.1.1 ควรตั้งอยู่ ณ หมู่บ้านและตำบลที่เป็นศูนย์กลางของท้องที่ซึ่งอำนวยความสะดวกแก่หน่วยราชการในการดำเนินการตามหน้าที่และประชาชนได้รับความสะดวกในการติดต่อราชการ

1.1.2 เป็นที่ชุมชนซึ่งมีพลเมืองหนาแน่นหรือ เป็นบริเวณที่เชื่อว่า จะเจริญภายหน้า

1.1.3 มีที่ดินโดยไม่ต้องซื้อ เพื่อใช้เป็นสถานที่ตั้งของศูนย์ราชการอำเภอ/กิ่งอำเภอ และที่ทำการของหน่วยราชการต่างๆ และบ้านพักข้าราชการควรมีเนื้อที่ไม่ต่ำกว่า 75 ไร่ ด้านหน้าควรมีความยาวประมาณ 300 เมตร เป็นที่ราบน้ำท่วมไม่ถึงและไม่ควรมีอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างอื่นบังอาคารสถานที่ราชการ เพื่อให้เกิดความสง่างามของสถานที่

1.1.4 มีแหล่งน้ำหรือใกล้แหล่งน้ำสำหรับใช้สอยเพียงพอตลอดปี

1.1.5 มีเส้นทางคมนาคมภายในศูนย์ราชการ ติดต่อกับพื้นที่เขตการปกครองของอำเภอ/กิ่งอำเภอ ได้โดยสะดวก

1.1.6 ควรเป็นที่ดินแปลงเดียวกันโดยตลอด ไม่มีถนนผ่ากลางเว้นแต่ ถนนที่ตัดเข้ามาศูนย์ราชการอำเภอ/กิ่งอำเภอ

1.1.7 ไม่ควรใช้ที่ดินในเขตปสงวนแห่งชาติ ที่ธรณีสงฆ์หรือที่อื่น ๆ ที่อาจมีปัญหามลกระทบเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน เช่น พื้นที่ที่สงวนไว้เพื่อความมั่นคงของชาติ พื้นที่อนุรักษ์หรือพื้นที่ใกล้เคียง เป็นต้น

1.2 กรรมสิทธิ์ในที่ดิน

ควรพิจารณาเลือกที่ดินของทางราชการ เช่น ที่ราชพัสดุที่รกร้างว่างเปล่าหรือที่สาธารณประโยชน์ หรือที่ดินบริจาคเป็นที่ตั้งของศูนย์ราชการก่อน เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณ

1.3 ความพร้อมด้านสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ

ควรพิจารณาเลือกที่ดินซึ่งมีความพร้อมด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เพื่อประโยชน์ในการใช้เป็นศูนย์ราชการอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ความเหมาะสมของที่ตั้งตามข้อ 1.1 และขนาดของแปลงที่ดิน มีข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องดังนี้

1.4.1 ด้านหน้าของศูนย์ราชการควรมีสนามขนาดใหญ่อย่างน้อย 5 ไร่ เพื่อให้ประโยชน์ในด้านกิจกรรมเอนกประสงค์ส่วนรวมของอำเภอ/กิ่งอำเภอ และเพื่อความสง่างามของศูนย์ราชการ

1.4.2 ควรมีการกำหนดบริเวณการใช้ประโยชน์ที่ดินในศูนย์ราชการให้ชัดเจนรวมทั้งมีการดำเนินการตามผังบริเวณที่กำหนดไว้ได้แก่

- บริเวณอาคารสำนักงานของส่วนราชการต่างๆ
- บริเวณอาคารบริการ เช่น หอประชุมสถานที่ศึกษา อบรมสัมมนา ห้องสมุด โรงเก็บพัสดุ โรงอาหาร ฯลฯ
- บริเวณใช้สอยส่วนรวม เช่น เส้นทางสัญจรภายในบริเวณศูนย์ราชการ บริเวณจอดรถ ฯลฯ
- บริเวณนันทนาการ เช่น สนามกีฬา อาคารกีฬาในร่ม สโมสร ฯลฯ
- บริเวณเปิดโล่งเพื่อใช้เป็นลานเอนกประสงค์ เช่น สนามขนาดใหญ่หน้าศูนย์ราชการอำเภอและบริเวณพื้นที่สีเขียว
- บริเวณสำรองไว้สำหรับการขยายโครงการในอนาคต

1.4.3 กำหนดความเหมาะสมของพื้นที่และการใช้สอยในแต่ละพื้นที่ขึ้นอยู่กับ

- นโยบายการใช้ที่ดินบริเวณนั้น
- สภาพแวดล้อมของศูนย์ราชการ
- ราคาที่ดิน
- การกำหนดสัดส่วนของที่ว่างและสัดส่วนพื้นที่สีเขียวในศูนย์ราชการ
- การกำหนดขนาดความสูงของอาคาร
- การกำหนดระยะของอาคารห่างจากถนนหลัก

1.5 กรณีขนาดที่ดินต่ำกว่าข้อกำหนด ในข้อ 1.1.3 แต่มีความจำเป็นต้องเลือกอันเนื่องมาจากไม่อาจหาที่ดินที่มีขนาดแปลงตามข้อกำหนดที่เหมาะสมกว่าได้ และแปลงที่ดินที่มีขนาดต่ำกว่าข้อกำหนดดังกล่าวสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นส่วนใหญ่ให้เสนอขออนุมัติเป็นกรณีๆ ไป

2. กรณีที่มีโครงการขยายศูนย์ราชการระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ ที่มีอยู่เดิม ให้ยึดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการขยายและการกำหนดที่ดินดังนี้

2.1 ความเป็นไปได้ของการขยายศูนย์ ให้คำนึงถึง

2.1.1 ความจำเป็นที่ต้องขยาย

2.1.2 ผลประโยชน์ของการขยายศูนย์เมื่อเปรียบเทียบกับกรย้ายศูนย์

2.1.3 มีที่ดินที่จะขยาย

2.2 ความเหมาะสมของที่ดินที่จะขยายต้องคำนึงถึงขนาดแปลงที่ดินและความสอดคล้องของสถานที่ตั้งของที่ดินหรือขยายเพิ่มกับแปลงที่ดินที่เป็นที่ตั้งของศูนย์เดิม และมีความเหมาะสมที่จะรองรับหน่วยงานที่จะต้องเข้ามาอยู่ในศูนย์ได้ทั้งหมด และความสามารถในการรองรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ใกล้ชิดได้

รายการมาตรฐานที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมของการเคหะแห่งชาติ

ลักษณะของชุมชน

เพื่อถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการออกแบบชุมชน และให้ได้ชุมชนที่สมบูรณ์แบบ โดยประชาชนได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น ทั้งด้านบริการสาธารณูปโภค และสาธารณูปการที่จำเป็น โดยกำหนดว่าอย่างน้อยที่สุดชุมชนนั้น ๆ จะต้องมีสิ่งใดบ้างในขนาดเท่าไร จึงจะเป็นการสนองความต้องการอันจำเป็นที่สุด ของชุมชนนั้น ๆ ได้ ตลอดจนการกำหนดขนาดของที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม ทั้งในด้านการอยู่อาศัย การใช้สอย ตลอดจนความปลอดภัยในด้านโครงสร้าง นอกจากนี้ชุมชนจะต้องมีการสอดคล้องกับชุมชนข้างเคียงและภูมิสภาพ เสริมสร้างบรรยากาศของความสัมพันธ์กันทั้งในชุมชนและชุมชนข้างเคียง เป็นการจรรโลงให้เกิดทัศนียภาพของเมืองที่ดี และเป็นชุมชนสมบูรณ์แบบที่มีสาธารณูปการ สาธารณูปโภคที่จะเกื้อกูลชุมชนได้อย่างเหมาะสม และควรจะได้จัดทำผังเฉพาะ พร้อมกันกับผังในโครงการด้วย ทั้งนี้เพื่อประกันว่าโครงการที่อยู่อาศัยจะเป็นชุมชนที่สมบูรณ์ จึงต้องกำหนดมาตรฐานต่าง ๆ ของชุมชนไว้ดังนี้

ขนาดของชุมชน

แบ่งชุมชนออกเป็น 4 ขนาด คือ

1. ชุมชนขนาด “หมู่บ้าน” ประกอบด้วย

จำนวนหน่วยที่อยู่อาศัยประมาณ 400 หน่วย (300 หน่วย - 500 หน่วย)

จำนวนประชากรประมาณ 2,000 คน (1,500 คน - 2,500 คน)

2. ชุมชนขนาด “ตำบล” ประกอบด้วยชุมชนขนาด “หมู่บ้าน” 4 หน่วย

จำนวนหน่วยที่อยู่อาศัยประมาณ 1,600 หน่วย (1,200 หน่วย - 2,000 หน่วย)

จำนวนประชากรประมาณ 8,000 คน (6,000 คน - 10,000 คน)

3. ชุมชนขนาด “อำเภอ” ประกอบด้วยชุมชนขนาด “ตำบล” 3 หน่วย

จำนวนหน่วยที่อยู่อาศัยประมาณ 4,800 หน่วย (3,600 หน่วย - 6,000 หน่วย)

จำนวนประชากรประมาณ 24,000 คน (18,000 คน - 30,000 คน)

4. ชุมชนขนาด “เมือง” ประกอบด้วยชุมชนขนาด “อำเภอ” 3 หน่วย

จำนวนหน่วยที่อยู่อาศัยประมาณ 14,400 หน่วย (10,800 หน่วย - 18,000 หน่วย)

จำนวนประชากรประมาณ 72,000 คน (54,000 คน - 90,000 คน)

ข้อสังเกต

ชุมชนขนาด “ตำบล” เป็นชุมชนที่ขนาดเหมาะสมในการลงทุนเพราะสามารถจัดตั้งสาธารณูปโภคและสิ่งสาธารณูปการได้ครบถ้วนและประหยัด

ความหนาแน่นของชุมชน

เพื่อกำหนดจำนวนครัวเรือนให้มีความสัมพันธ์กับชุมชน คือไม่หนาแน่นจนเกินไปหรือเว้นว่างจนเกินความจำเป็น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมทั้งด้านการอยู่อาศัย และการใช้ที่ดินที่มีอยู่ให้ได้ประโยชน์สูงสุดในทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ได้ชุมชนที่สุขสมบูรณ์

การกำหนดความหนาแน่นของชุมชนในโครงการแต่ละโครงการมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ก. ถิ่นเขตการใช้ที่ดินตามมาตรฐานผังนครหลวงเป็นแนวณะ

ข. ปรับปรุงเกณฑ์ความหนาแน่นตามความจำเป็นอันเนื่องมาจากข้อพิจารณาทางด้านการลงทุนการใช้ที่ดินที่สมเหตุผล และสภาพแวดล้อมโดยใช้ขนาดเฉลี่ย 1 ครอบครัวย ต่อ 5 คน

โครงการเคหะชุมชนที่อยู่ในเขตเมืองถือเกณฑ์ความหนาแน่น 10 - 30 ครอบครัวย/ไร่

โครงการเคหะชุมชนในเขตชานเมืองถือเกณฑ์ความหนาแน่นปานกลาง 8 - 20 ครอบครัวย/ไร่

โครงการเคหะชุมชนเขตนอกเมืองถือเกณฑ์ความหนาแน่นต่ำ 3 - 10 ครอบครัวย/ไร่

อัตราส่วนการใช้ที่ดิน

เพื่อให้การใช้ที่ดินสำหรับกิจการต่าง ๆ อันจำเป็นต่อชุมชนให้มีเนื้อที่เพียงพอสำหรับประโยชน์ใช้สอยต่าง ๆ เช่น การแบ่งที่ที่ใช้เพื่อการอยู่อาศัย พาณิชยกรรม การศึกษา การสุขอนามัย และการสาธารณูปโภคของชุมชน ตลอดจนการแบ่งย่านสำหรับกิจกรรมส่วนบุคคลและสาธารณะอย่างเหมาะสม อัตราส่วนของการใช้ที่ดินนิยามกำหนดเป็นอัตราร้อยละของที่ดินทั้งแปลงเพื่อสะดวกในการถือปฏิบัติ เพราะสามารถปรับให้เข้ากับขนาดของที่ดินได้ทุกขนาดดังนี้

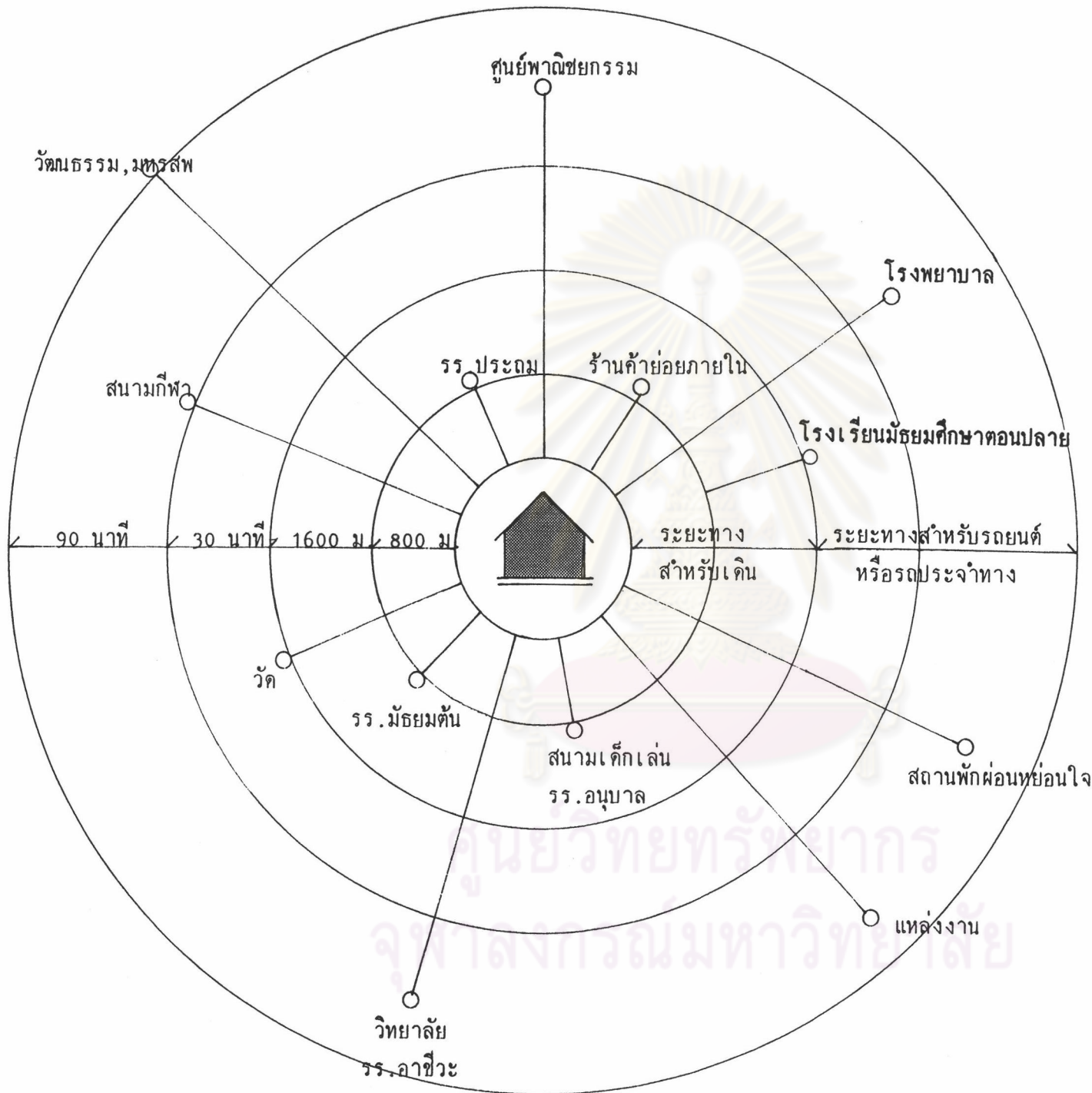
ตารางที่ 2.2 สัดส่วนการใช้ที่ดินในโครงการเคหะชุมชน

	ในเขตเมือง	นอกเขตเมือง	เขตชานเมือง
สำหรับถนน ทางเท้า สนามเด็กเล่น ที่โล่งสาธารณะ	17-22 %	17-22 %	17-22 %
สำหรับองค์ประกอบอื่นๆ	8-18 %	8-18 %	8-18 %
สำหรับที่อยู่อาศัย ประกอบด้วย	60-70 %	60-70 %	60-70 %
บ้านเดี่ยวสำหรับผู้มีรายได้สูง		15%	
บ้านแถวสำหรับผู้มีรายได้ปานกลาง		50 %	50 %
บ้านแถวสำหรับผู้มีรายได้น้อย		35 %	
บ้านแฝดสำหรับผู้มีรายได้สูง			15 %
อาคารชุด สำหรับผู้มีรายได้น้อย			35 %
อาคารชุด สำหรับผู้มีรายได้สูง			15 %
อาคารชุด สำหรับผู้มีรายได้ปานกลาง			50 %
อาคารชุด สำหรับผู้มีรายได้น้อย			35 %

ที่มา: รายการมาตรฐานที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมของเคหะแห่งชาติ

โครงการเคหะชุมชนของการเคหะแห่งชาติโดยทั่วไป ถือเกณฑ์รายได้ของผู้อยู่อาศัยโดยเฉลี่ยให้คละกันในอัตราส่วนดังนี้ ผู้มีรายได้น้อย : ผู้มีรายได้ปานกลาง : ผู้มีรายได้สูง เป็น 35 : 50 : 15 โดยใช้เนื้อที่ประมาณร้อยละ 60 - 70 ของที่ดินทั้งแปลงเป็นที่อยู่อาศัยตามสัดส่วนการใช้ที่ดินดังกล่าวแล้ว

สัญลักษณ์

กองควบคุมงานสถาปัตย์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา : รายการมาตรฐานที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมของการเคหะแห่งชาติ

แสดง
ระยะทางไกลสุดในการคมนาคมที่สะดวกสบาย

แผนที่ 2.1

มาตราส่วน
1 : 5000

บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบและขอบข่ายการบริการของสถานบริการสาธารณสุข
แต่ละประเภทในส่วนภูมิภาค

โรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป

โรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป เดิมเรียกว่า"โรงพยาบาลจังหวัด" มีจำนวนเตียง ตั้งแต่ 140 เตียง จนถึง 1,005 เตียง ในปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 92 โรงพยาบาล แบ่งระดับ ออกเป็นโรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลศูนย์ กล่าวคือโรงพยาบาลที่มีจำนวนเตียงไม่เกิน 500 เตียง เป็นโรงพยาบาลทั่วไป มีจำนวน 75 แห่ง และจำนวนเตียงเกินกว่า 500 เตียง เป็นโรงพยาบาลศูนย์ มีจำนวน 17 แห่ง

ในระบบบริการสาธารณสุขของประเทศไทยนั้น โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปในสายการสนับสนุนของกองโรงพยาบาลภูมิภาค มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

1. การให้บริการสาธารณสุขของโรงพยาบาลศูนย์ / โรงพยาบาลทั่วไป มีบทบาทรับผิดชอบในการให้บริการสาธารณสุขในระดับ PRIMARY MEDICAL CARE, SECONDARY MEDICAL CARE และ TERTIARY MEDICAL CARE โดยให้บริการผสมผสาน (INTEGRATED SERVICE) ทั้งในด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสุขภาพ รวมทั้งการให้บริการแก่ผู้ป่วยที่ต้องการความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง ซึ่งส่งต่อมาจากโรงพยาบาลชุมชนหรือโรงพยาบาลทั่วไป ตามขั้นตอนการส่งต่อผู้ป่วย เพื่อการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสุขภาพและยังให้บริการสาธารณสุขมูลฐานในเขตเมือง และพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข

2. การให้การศึกษาดูงานบุคลากรสาธารณสุขในระดับต่ำกว่าและสูงกว่าปริญญาตรีทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนการให้บริการฝึกอบรมแก่ประชาชน ให้มีความรู้เรื่องสุขภาพอนามัย

3. การวิจัยสาธารณสุข เพื่อวิเคราะห์แก้ไขปัญหาและพัฒนางานสาธารณสุขของประเทศให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่จะให้ประชาชนทั้งชาติมีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีสุขภาพดีถ้วนหน้า

4. ให้การสนับสนุนหน่วยงานสาธารณสุขในระดับรอง คือ ระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน

โรงพยาบาลศูนย์

- เป็นโรงพยาบาลขนาดใหญ่มีจำนวนเตียงเกินกว่า 500 เตียง เป็นศูนย์กลางการให้บริการในแต่ละภาค แต่ละเขต ตามระบบเครือข่ายการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุข (พชส.)
- มีขีดความสามารถในการให้บริการเฉพาะโรค (SPECIALTIES) ครบทุกเวลา (20 สาขาและอนุสาขา)
- เป็นสถานที่ให้การฝึกอบรมนักศึกษาหลายหลักสูตร เช่น แพทย์ประจำบ้าน นักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี ต่ำกว่าปริญญาตรีทุกสาขา รวมทั้งบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขอื่นๆ อีกด้วย โดยร่วมมือระหว่างกระทรวงสาธารณสุขและทบวงมหาวิทยาลัย
- ดำเนินงานด้านการศึกษาวิจัยด้านคลินิก (CLINICAL RESEARCH) และด้านบริการสาธารณสุข (HEALTH RESEARCH)

โรงพยาบาลทั่วไป

- เป็นโรงพยาบาลที่มีจำนวนเตียงน้อยกว่า 500 เตียง
- มีขีดความสามารถในการให้บริการรักษาพยาบาลรองลงมาจากโรงพยาบาลศูนย์ รับผิดชอบในการให้บริการแก่ประชาชนในเขตเมือง และชนบทถัดจากโรงพยาบาลชุมชน
- ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในตัวเมือง หรืออำเภอขนาดใหญ่ที่มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ
- มีลักษณะการให้บริการแบบผสมผสาน คือให้บริการด้านการรักษาพยาบาล ด้านการป้องกันโรค ด้านการส่งเสริมสุขภาพและการฟื้นฟูสภาพ ในสัดส่วนที่เหมาะสมตามศักยภาพของโรงพยาบาลแต่ละแห่ง
- ให้บริการทางด้านวิชาการ และฝึกอบรมแก่บุคลากรด้านการแพทย์และสาธารณสุขประเภทต่างๆ รวมทั้งงานด้านการศึกษาวิจัยทางคลินิก (CLINICAL RESEARCH) และงานวิจัยบริการสาธารณสุข (HEALTH RESEARCH)

การจัดแบ่งงานของโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป แบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ

1. กลุ่มบริหารจัดการ ประกอบด้วยงานที่เป็นส่วนช่วยสนับสนุนให้งานของกลุ่มเทคนิคเฉพาะทางและกลุ่มอื่นๆ ให้ดำเนินการไปได้ตามเป้าหมาย
2. กลุ่มเทคนิคเฉพาะทาง ประกอบด้วยลักษณะงานที่ปฏิบัติในเชิงวิชาชีพหรือวิชาการเฉพาะทางที่ต้องอาศัยความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติ หรือเป็นกลุ่มสายงานหลักตามบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร และเจ้าหน้าที่เทคนิคที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์และสาธารณสุข เช่น งานในลักษณะเวชกรรมทั่วไป อายุรกรรม ศัลยกรรม พยาธิวิทยา รังสีวิทยา เป็นต้น
3. กลุ่มที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างงานบริหารจัดการและงานเทคนิคเฉพาะทาง และมีหน้าที่เป็นแกนกลางหรือตัวประสานงานให้การสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มงานอื่นๆ ให้ดำเนินไปได้ตามเป้าหมาย เช่น ลักษณะงานของฝ่ายการพยาบาล ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายโภชนาการ และฝ่ายเวชกรรมสังคม เป็นต้น

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.3 : มาตรฐานด้านสาธารณสุขในการจัดตั้งโรงพยาบาล สถานือนามัย และสำนักงานผดุงครรภ์

รายการ	หลักเกณฑ์
โรงพยาบาลศูนย์	1. ตั้งอยู่ในจังหวัดขนาดใหญ่ที่เป็นศูนย์กลางของจังหวัดต่างๆ ในเขตนั้น
โรงพยาบาลทั่วไป	1. ตั้งอยู่ในที่ตั้งตัวจังหวัดและเมืองใหญ่ๆ 2. ขนาดและจำนวนเตียงแตกต่างกันตามความหนาแน่นและจำนวนประชากร
โรงพยาบาลชุมชนขนาด 60 เตียง	1. ตั้งอยู่ในอำเภอที่มีประชากรไม่น้อยกว่า 100,000 คน 2. ตั้งในตำบลที่เป็นที่ว่าการอำเภอที่ไกลจากโรงพยาบาลอื่นๆ ประมาณ 40 กิโลเมตร หรือใช้เวลาเดินทางเกินกว่า 2 ชั่วโมง
โรงพยาบาลชุมชนขนาด 30 เตียง	1. ตั้งอยู่ในอำเภอที่มีประชากรไม่น้อยกว่า 50,000 คน หรือมีประชากรมารับบริการได้สะดวกไม่ต่ำกว่า 50,000 คน 2. ตั้งในตำบลที่เป็นที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอที่ห่างไกลจากโรงพยาบาลที่มีอยู่แล้ว 40 กิโลเมตร หรือเป็นระยะทางที่ต้องใช้เวลาในการเดินทางโดยรถยนต์ เรือยนต์เกินกว่า 2 ชั่วโมง 3. มีจำนวนประชากรในชุมชนที่ตั้งโรงพยาบาลไม่ต่ำกว่า 10,000 คน
โรงพยาบาลชุมชนขนาด 10 เตียง	1. ตั้งอยู่ในอำเภอหรือกิ่งอำเภอที่มีประชากรไม่ต่ำกว่า 30,000 คน

รายการ	หลักเกณฑ์
	<p>2. ตั้งในตำบลที่เป็นที่ตั้งที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอหรือตำบลอื่นที่เหมาะสมกว่า เช่น เป็นชุมชนทาง สามารถติดต่อกับตำบลต่างๆ ของอำเภอหรือกิ่งอำเภอได้สะดวก</p> <p>3. ต้องไม่อยู่ใกล้กับโรงพยาบาลอื่นๆ เกินไประยะทางต้องห่างกันไม่น้อยกว่า 20 กิโลเมตร ในกรณี que เส้นทางการคมนาคมดี และ 10 กิโลเมตร ถ้าการคมนาคมไม่ดี</p> <p>4. มีประชากรในเขตพื้นที่บริการโดยตรง โรงพยาบาลไม่ต่ำกว่า 10,000 คน</p>
สถานีอนามัย	<p>1. ตั้งอยู่ในระดับตำบลและระดับอำเภอที่ยังไม่มีโรงพยาบาลชุมชนตั้งอยู่</p> <p>2. สถานีอนามัยครอบคลุมประชากรประมาณ 5,000 คน</p> <p>3. ตั้งอยู่ในแหล่งชุมชนของตำบลและที่ตั้งควรเป็นศูนย์กลางของตำบล ประชาชนในตำบลไปใช้บริการได้สะดวก และอยู่ห่างจากสถานีอนามัยอื่นๆ 8-15 กิโลเมตร</p>

ที่มา : การบริหารงานสาธารณสุขภูมิภาค กระทรวงสาธารณสุข

มาตรฐานการศึกษา

จากระบบการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันมีการแบ่งระดับชั้นการศึกษาออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา แบ่งการเรียนการสอน 6 ชั้นคือประถมศึกษา
2. ระดับมัธยมศึกษา แบ่งการเรียนการสอน 6 ชั้นคือมัธยมศึกษา 1-6
3. ระดับอาชีวศึกษา แบ่งการเรียนการสอน 2 ระดับได้แก่ ประโยควิชาชีพ
4. ระดับอุดมศึกษา มีการสอนในระดับปริญญาตรี

ในระดับ 1-3 อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการมีหน่วยงานระดับกรมรับผิดชอบในแต่ละระดับ มีสำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติดูแลระดับประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา รับผิดชอบในระดับมัธยมศึกษา และกรมอาชีวศึกษาดูแลรับผิดชอบในระดับอาชีวศึกษา นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล ดูแลการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาภายในเขตเทศบาลนั้นๆ โดยความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย การจัดตั้งโรงเรียนในระดับต่างๆ สำหรับโรงเรียนระดับประถมศึกษา จะมีการจัดตั้งในระดับตำบลขึ้นไป ระดับมัธยมศึกษาจะมีการจัดตั้งในระดับอำเภอขึ้นไป และระดับอาชีวศึกษา จะมีการจัดตั้งในระดับจังหวัด โดยมีเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาในการจัดตั้งโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาตามตารางที่ 2.4 อีกทางหนึ่ง ในลักษณะการใช้ระยะทางมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจประกอบอีกทางหนึ่งด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.4 : มาตรฐานการศึกษาในการจัดตั้งโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา

รายการ	หลักเกณฑ์
<u>ระดับประถมศึกษา¹</u>	
จำนวนห้องเรียน	มีจำนวนนักเรียนพอเปิดโรงเรียนใหม่ได้สองห้องเรียน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 25 คน ต่อ 1 ห้องเรียน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-6 35 คน ต่อ 1 ห้องเรียน
จำนวนครู	นักเรียน 25 คน ต่อ ครู 1 คน
ที่ตั้งโรงเรียน	โรงเรียนตั้งอยู่ใกล้ย่านชุมชน นักเรียนร้อยละ 95 ขึ้นไป เดินทางไปโรงเรียนใช้เวลาไม่เกิน 45 นาที (ประมาณ 3 กิโลเมตร)
<u>ระดับมัธยมศึกษา²</u>	
จำนวนห้องเรียน	มีจำนวนนักเรียนพอเปิดโรงเรียนใหม่ได้สองห้อง ๗ ละ 45 คน
จำนวนครู	นักเรียน 20 คน ต่อ ครู 1 คน
ที่ตั้งโรงเรียน	โรงเรียนตั้งอยู่ใกล้ย่านชุมชนและอยู่ห่างจากโรงเรียน บริเวณใกล้เคียง 10 กิโลเมตร ขึ้นไป

ที่มา : 1 สำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

2 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ